

V Bruseli 25. júna 2025
(OR. en)

6978/2/25
REV 2 ADD 1

Medziinštitucionálny spis:
2023/0234(COD)

ENV 145
COMPET 145
SAN 87
MI 136
IND 71
CONSOM 40
ENT 33
FOOD 15
AGRI 94
CODEC 242
PARLNAT

ODÔVODNENÉ STANOVISKO RADY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia SMERNICE EURÓPSKEHO
PARLAMENTU A RADY, ktorou sa mení smernica 2008/98/ES o odpade
– odôvodnené stanovisko Rady
– prijaté Radou 23. júna 2025

I. ÚVOD

1. Komisia 5. júla 2023 predložila Rade a Európskemu parlamentu návrh cielenej zmeny smernice 2008/98/ES (ďalej len „rámcová smernica o odpade“), ktorá sa zameriava na predchádzanie vzniku odpadu a nakladanie s ním v dvoch sektoroch náročných na zdroje: textilnom a potravinárskom. Návrh je súčasťou výstupov z Európskej zelenej dohody a vychádza z iniciatív Komisie, ako sú akčný plán pre obehové hospodárstvo, stratégia Z farmy na stôl a stratégia EÚ v oblasti udržateľných a obehových textílií.
2. Návrh smernice je založený na článku 192 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) (riadny legislatívny postup).
3. V Európskom parlamente bol pre tento spis ako hlavný výbor určený Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (ENVI). Európsky parlament prijal svoju pozíciu v prvom čítaní 13. marca 2024.
4. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko 25. októbra 2023.
5. Komisia predložila legislatívny návrh a sprievodné posúdenie vplyvu pracovnej skupine pre životné prostredie 12. júla 2023. Pracovná skupina pokračovala v skúmaní návrhu na celkovo ôsmich zasadnutiach. Rada pre životné prostredie diskutovala o smerovaní v súvislosti s touto cieleňou zmenou 25. marca 2024. Rada prijala svoje všeobecné smerovanie 17. júna 2024.
6. Následne sa 22. októbra 2024 a 18. februára 2025 uskutočnili dva neformálne politické trialógy, ktorých výsledkom bola predbežná dohoda medzi Radou a Európskym parlamentom. Výbor stálych predstaviteľov 19. marca 2025 potvrdil kompromisné znenie, na ktorom sa predbežne dohodlo na neformálnom trialógu 18. februára 2025.

7. Výbor Európskeho parlamentu ENVI hlasoval za to isté kompromisné znenie 18. marca 2025. Predseda výboru ENVI následne 20. marca 2025 zaslal predsedovi Výboru stálych predstaviteľov list, v ktorom uviedol, že ak Rada prijme pozíciu v prvom čítaní v súlade s dohodnutou celkovou predbežnou dohodou, odporučí plénu, aby sa pozícia Rady akceptovala v druhom čítaní Parlamentu bez pozmeňujúcich návrhov s výhradou overenia právnikmi lingvistami.

II. CIEĽ

8. Celkový cieľ navrhovanej cielenej zmeny je dvojaký. Po prvé, pokiaľ ide o textilný odpad, cieľom návrhu je znížiť environmentálne a klimatické vplyvy, zvýšiť kvalitu životného prostredia a zlepšiť verejné zdravie v súvislosti s nakladaním s textilným odpadom v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva. Po druhé, pokiaľ ide o potravinový odpad, aj tu je cieľom návrhu znížiť environmentálne a klimatické vplyvy potravinových systémov v súvislosti s tvorbou potravinového odpadu a ďalej predchádzať plytvaniu potravinami, a teda zvýšiť potravinovú bezpečnosť.

III. ANALÝZA POZÍCIE RADY V PRVOM ČÍTANÍ

9. Pozícia Rady v prvom čítaní obsahuje prvky, o ktorých spoluzákonnodarcovia dosiahli dohodu.
10. Pokiaľ ide o potravinový odpad, spoluzákonnodarcovia sa predbežne dohodli na týchto hlavných prvkoch:
- i) ciele zníženia množstva potravinového odpadu predstavujú právne záväzný nástroj na zníženie takéhoto odpadu do roku 2030. Ich úroveň zostáva na úrovni stanovenej v návrhu Komisie, pričom v prípade a) spracovania a výroby je to 10 % a v prípade b) maloobchodu a spotreby vrátane reštaurácií, stravovacích služieb a domácností je to 30 %. Referenčným obdobím na stanovenie týchto cieľov je ročný priemer v rokoch 2021 až 2023, čo členským štátom umožňuje vylúčiť rok 2020, keď vznik potravinového odpadu výrazne ovplyvnila pandémia COVID-19. Je však povolená flexibilita využiť obdobie pred rokom 2021, ak sú dostupné reprezentatívne údaje a metodika. Okrem toho sa zavádza korekčný faktor na zohľadnenie cestovného ruchu s cieľom pomôcť členským štátom dosiahnuť ciele zníženia množstva potravinového odpadu vzhľadom na vplyv cestovného ruchu na jeho vznik;

- ii) v rámci preskúmania stanoveného na 31. decembra 2027 sa posúdia ciele zníženia množstva potravinového odpadu stanovené na rok 2030. Doložka o preskúmaní zahŕňa aj posúdenie stanovenia ďalších cieľov zníženia, konkrétne na rok 2035, a vypracovania korekčného faktora pre zmeny úrovni výroby potravín, ktoré majú vplyv na dosiahnutie týchto cieľov. V preskúmaní sa posúdi aj úloha prvovýroby pri znižovaní množstva potravinového odpadu.
11. Pokiaľ ide o textilný odpad, spoluzákonnodarcovia sa predbežne dohodli na týchto hlavných prvkoch:
- i) mikropodniky sú zahrnuté do rozsahu pôsobnosti, aby sa zabezpečili rovnaké podmienky a väčší prínos pre životné prostredie. S cieľom poskytnúť týmto subjektom dostatočný čas na prípravu sa v znení odkladá uplatňovanie povinností stanovených v smernici pre mikropodniky o 12 mesiacov po zriadení systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcov;
 - ii) lehota na zavedenie systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcov je stanovená na 30 mesiacov od nadobudnutia účinnosti. Predbežná dohoda poskytuje členským štátom možnosť riešiť problémy spojené s praxou ultrarýchlej a rýchlej módy pri modulácii poplatkov v rámci systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcov;
 - iii) podľa všeobecnej doložky o preskúmaní sa preskúmanie vykoná do 31. decembra 2029 a bude zahŕňať rámcovú smernicu o odpade aj smernicu o skládkach odpadov. V preskúmaní rámcovej smernice o odpade sa posúdi účinnosť finančnej a organizačnej zodpovednosti systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcov vrátane možnosti požadovať finančný príspevok od komerčných prevádzkovateľov opätovného použitia, možnosti stanoviť ciele v oblasti predchádzania vzniku odpadu, zberu, prípravy na opätovné použitie a recyklácie textilného odpadu a možnosti zaviesť predbežné triedenie zmesového komunálneho odpadu.

IV. ZÁVER

V pozícii Rady sa vychádza z hlavného cieľa návrhu Komisie a v plnej miere sa v nej zohľadňuje kompromis dosiahnutý s podporou Komisie počas neformálnych rokovaní medzi Radou a Európskym parlamentom.

Rada sa preto domnieva, že jej pozícia v prvom čítaní je vyváženým vyjadrením výsledku rokovaní. Zmenou smernice sa po prijatí uľahčí zníženie vplyvov textilného a potravinárskeho sektoru v Únii na životné prostredie a klímu a zároveň sa prispeje k obehovejšiemu a udržateľnejšiemu hospodárstvu.